Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій

Місячний Економічний Моніторинг України

№6 (140), червень 2012 року

Резюме

Тема місяця: **Обмінний курс**

Політика: ЄС та Україна визначили політичні та економічні пріоритети для двосторонніх відносин.

Реальний сектор: Промислове виробництво в квітні залишилось на рівні квітня 2011 року.

Галузеві новини: Транснаціональні компанії Shell та Chevron були оголошені переможцями конкурсу на розробку двох родовищ сланцевого газу.

Зовнішній сектор: В квітні дефіцит поточного рахунку збільшився до 0,6 млрд дол. США, а профіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій досягнув 1,1 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Сповільнення економічного розвитку може створити ризики для виконання плану фіскальних показників у 2012 році.

Соціальна політика: Покриття населення житлово-комунальними субсидіями знизилось в квітні.

Ринок праці: Зростання заробітної плати пришвидшилось в квітні, ймовірно, через підвищення мінімальної заробітної плати та вищі продажі компаніями.

Монетарна політика: ІСЦ знизився в квітні на 0,5% дпр вперше після 2002 року.

Фінансові ринки: Уряд продовжив значні запозичення на внутрішньому ринку.

Тема місяця: Обмінний курс

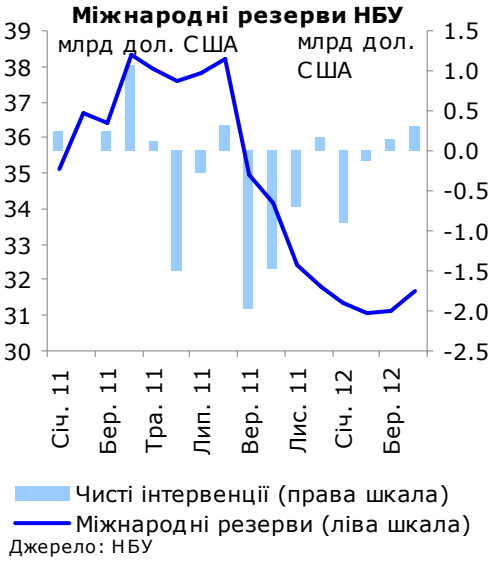
Монетарна політика, обмінний курс та вибори

Віталій Кравчук

У 2012 році продовжилось обговорення можливого знецінення гривні щодо долара США. Основними підставами для цього було погіршення платіжного балансу і значний обсяг короткострокового зовнішнього боргу. Зокрема НБУ та уряд повинні зробити декілька платежів за позикою МВФ, отриманою у 2008 році та в першій половині 2009 року. Водночас НБУ пообіцяв підтримувати стабільність гривні, оскільки це необхідно з політичних міркувань.

Тому велика увага до незначної зміни обмінного курсу в травні не стала несподіванкою. В травні середньоденний міжбанківський курс змінився на 0,5% до 8,07 грн за дол. США, а готівковий курс перевищив 8,10 грн за дол. США. Оскільки НБУ утримував обмінний курс в дуже вузькому проміжку протягом останніх двох років такий курс став найвищим з 2009 року. НБУ обмежив свої інтервенції на ринку і, таким чином, дозволив такі зміни. В результаті ринок збалансувався і чисті інтервенції НБУ, найвірогідніше, були близькі до нуля. Однак очевидно, що через значний політичний тиск НБУ не дозволить курсу гривні до долара США перевищити 8,10-8,15 грн за дол. США до парламентських виборів, які відбудуться у жовтні. НБУ зможе це зробити за умови, що такі дії не призведуть до втрати значної частини міжнародних резервів. Ми вважаємо, що йому це вдасться.

Гнучкість дій НБУ буде обмеженою у 2012 році, оскільки міжнародні резерви будуть використовуватись для розрахунку з МВФ та іншими кредиторами України. Зокрема Україна повинна виплатити МВФ 2,2 млрд дол. США. Це включає 1,7 млрд дол. США, що будуть виплачені безпосередньо НБУ, а решта суми – це прямий державний борг. Однак уряд буде надалі намагатись рефінансувати зовнішній борг. Тому навантаження на резерви буде меншим. Поза тим здатність НБУ утримувати курс гривні фіксованим залежатиме від попиту та пропозиції іноземної валюти. Якщо світова економічна активність не знизиться пропозиції іноземної валюти повинно бути достатньо, щоб задовольнити звичайний попит.

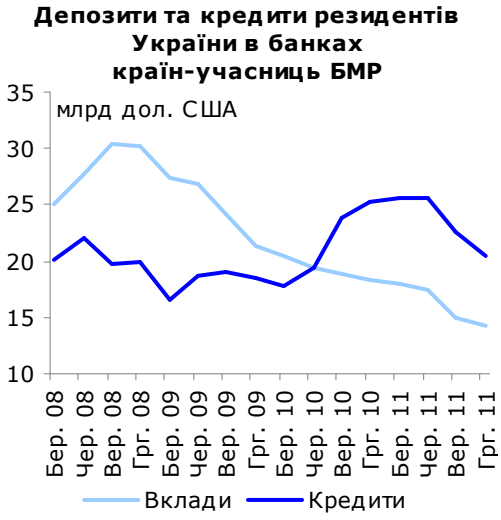

Джерело: НБУ

Реальний сектор продовжив експортувати свою продукцію, незважаючи на сповільнення світової економіки. Фізичні обсяги експорту та експортні ціни навряд чи впадуть, якщо зовнішній попит залишиться хоча б на поточному рівні. Хоча валовий показник короткострокового боргу здається великим, значна частина валового зовнішнього боргу – це, ймовірно, торгові кредити або борг перед пов'язаними сторонами. До того ж 20,4 млрд дол. США вкладів українських резидентів в банках країн-учасників БМР перевищує 14,3 млрд дол. США кредитів.

Звичайно, якщо попит на готівкову валюту збільшиться на тривалий час, або відтік капіталу різко збільшиться, НБУ буде важко утримувати курс фіксованим. Це не самий вірогідний, але цілком можливий сценарій розвитку подій.

Після виборів НБУ, найвірогідніше, збільшить гнучкість курсу гривні до долара США. Це рішення буде мотивоване не тільки внутрішніми міркуваннями, але стане також реакцією на зовнішній тиск. Щодо внутрішніх факторів, то НБУ нещодавно схвалив Основні засади грошово-кредитної політики на 2012 рік. В них передбачено, що НБУ буде розглядати цінову стабільність як основну мету монетарної політики. НБУ поки що не визначився з планом переходу до повноцінного таргетування інфляції. Однак він планує досягнути цінову стабільність (визначеної як інфляція на рівні 3-5%) до 2014 року. НБУ пообіцяв проводити інтервенції на валютному ринку, щоб стримувати інфляцію, збільшити резерви до 100% короткострокового зовнішнього боргу (57 млрд дол. США в грудні 2011 року). Він також планує згладжувати значні коливання обмінного курсу. Оскільки ці цілі можуть бути взаємно суперечливими, Основні засади не надто допомагають зрозуміти майбутній режим валютного курсу. Тим не менше, за відсутності політичного тиску НБУ, найімовірніше, збільшить коридор для коливань курсу гривні до долара США.

Джерело: Банк міжнародних розрахунків

Зовнішні причини для більшої гнучкості валютної політики – це вимоги МВФ і загрози зовнішній конкурентоспроможності. У 2013 році українська економіка, напевно, залишиться вразливою і додатковий кредит довіри від чинної програми МВФ допоможе позичальникам з державного та приватного сектора рефінансувати борги та залучати нові інвестиції за вигіднішими умовами. Також Україна повинна буде виплатити 3,8 млрд СДР (5,8 млрд дол. США за поточним курсом) МВФ.

Продовження прив'язки гривні до долара США може зашкодити зовнішній конкурентоспроможності України. НЕОК[1] гривні знецінився більш, ніж на 25%, у 2008 році, а коливання курсів валют в наступні три роки взаємно компенсувались. В результаті гривня все ще була на 23,3% слабшою в березні 2012 року, ніж в грудні 2007 року. Але офіційні зарплати в березні 2012 року збільшились майже вдвічі порівняно з зарплатою в листопаді 2007 року, що зменшило конкурентоспроможність української економіки.

Джерело: НБУ

Підсумовуючи, НБУ повинен рухатись до більшої гнучкості обмінного курсу. Але перехід до гнучкого курсу повинен бути дуже поступовим, якщо обставини це дозволяють. Під час кризи 2008 року можна було бачити вплив обмінного курсу на баланси банків та компаній. Хоча український банківський сектор зараз не такий доларизований як у 2008 році, частка кредитів та депозитів в іноземній валюті залишається високою. Інший аргумент на користь поступового збільшення гнучкості – це можлива реакція населення. Під час кризи 2008 року ми бачили можливості різкого збільшення попиту на іноземну валюту і негайний вплив коливань валютного курсу на рівень цін. НБУ варто врахувати ці фактори при переході до більшої гнучкості обмінного курсу.

[1] НБУ розраховує номінальний ефективний обмінний курс (НЕОК) гривні, що вимірює зміну двосторонніх курсів гривні до валют країн - основних торгівельних партнерів (євро, долар, рубль та інші).

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Україна і ЄС визначили середньострокові перспективи двосторонніх відносин

В травні у Брюсселі відбулось чергове засідання Ради співробітництва Україна - ЄС. Українську делегацію очолював Прем'єр-міністр Микола Азаров. В ході зустрічі ЄС висловив свою серйозну стурбованість з приводу дотримання верховенства права в Україні та зокрема кримінальних справ проти колишнього Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко і деяких членів її уряду.

Європейська сторона наголосила, що прогрес України на шляху до політичної асоціації та економічної інтеграції залежатиме від її досягнень насамперед у сфері дотримання спільних цінностей та верховенства права. Зокрема, прогрес України оцінюватиметься за такими показниками, як вирішення проблеми вибіркового судового переслідування та проведення ширшої судової реформи, підготовка та проведення вільних і справедливих парламентських виборів у жовтні, а також прискорення реформ, зазначених у Порядку денному асоціації Україна - ЄС.

Брюссель привітав прогрес, досягнутий Україною в реалізації плану дій щодо лібералізації візового режиму. Крім того, сторони підкреслили важливість проведення реформи у сфері енергетики, в тому числі реструктуризацію НАК „Нафтогаз".

Тоді ж Європейська комісія оприлюднила Дорожню карту для країн Східного партнерства на 2012 -2013 роки, двосторонній вимір якої охоплює більшість вищезазначених питань. Визначені у документі цілі повинні бути досягнуті країнами-партнерами до наступного саміту Східного партнерства восени 2013 року. У документі також вказано шляхи підтримки очікуваних реформ з боку ЄС за допомогою ЄІСП та інших доступних інструментів. Отже, ЄС визначив як політичні, так і фінансові передумови, що мають стимулювати Україну до виконання взятих зобов'язань.

Реальний сектор: Виробництво скоротилось в більшості секторах

Секторальні тенденції. Промислове виробництво в квітні залишилось на рівні квітня 2011 року. Його підтримало зростання добувної промисловості на 2,5% дпр. Випуск в переробній промисловості покращився порівняно із березнем через ефект статистичної бази. Зокрема машинобудування зросло на 6,5% дпр після падіння попереднього місяця. Зростання пояснювалось вищим виробництвом транспортного устаткування. В цілому, лише машинобудування та хімічна промисловість зросли порівняно із квітнем 2011 року. Випуск продуктів нафтоперероблення знизився вдвічі через непрозору державну політику на ринку пального.

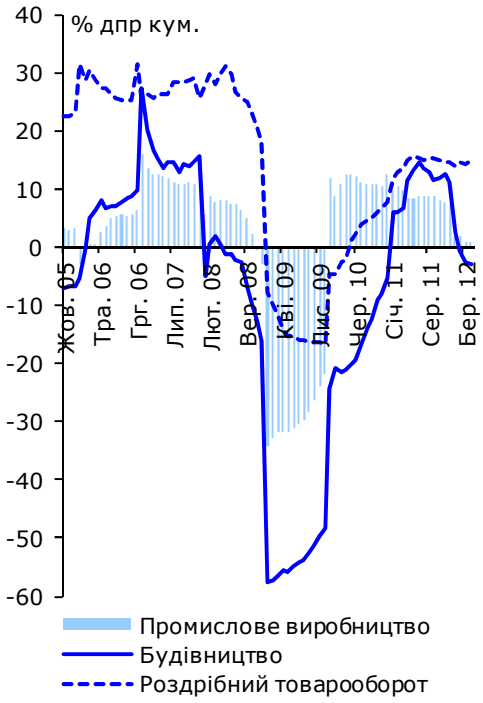
Обсяги будівельних робіт скоротились лише на 3,0% дпр в перші чотири місяці 2012 року через відновлення фінансування будівництва та завершення проектів, які стосуються проведення Євро-2012. Роздрібний товарооборот зріс на 14,8% дпр, можливо, через покращення споживчих настроїв. Вантажооборот скоротився на 9,2% дпр, але насамперед через нижчий транзит газу. Обсяг сільськогосподарського виробництва збільшився на 1,1% дпр завдяки пересіву втрачених зимових посівів.

Галузеві новини: Продано права на видобуток газу

Енергетика. 10 травня транснаціональні компанії Shell та Chevron були оголошені переможцями конкурсу на розробку Юзівської (Харківська та Донецька області) та Олеської (Львівська та Івано-Франківська області) родовищ сланцевого газу. Очікується, що угоди про розподіл продукції будуть підписані до кінця року. Відповідно до заяв, очікується, що цього року компанії перерахують до Державного бюджету України 6 млрд грн. Інвестиційні зобов'язання оцінюються в розмірі близько 50-70 млрд дол. США впродовж наступних 30 років. Планується також знайти інвесторів для інших площ (наприклад, Скіфського та

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

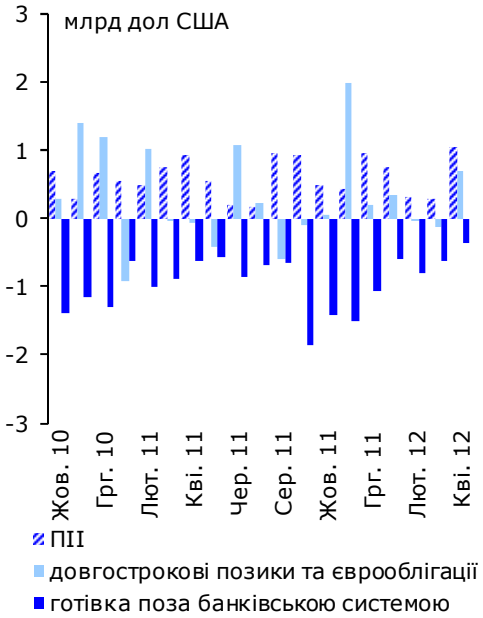
Фороського родовищ на морському шельфі та Слобожанського родовища сланцевого газу). Якщо ці проекти будуть успішно реалізовані, Україна зможе розпочати промислове виробництво сланцевого газу вже через п'ять років. Однак такий вид видобування потребує ретельного державного контролю, оскільки пов'язаний із суттєвими екологічними ризиками.

Сільське господарство. У травні Верховна Рада затвердила Закон *Про розвиток виробництва та споживання біопалив в Україні*. Закон покликаний сприяти гармонізації українського законодавства щодо виробництва та використання біопалив до норм ЄС. Також, йдеться про пришвидшення розвитку вітчизняного ринку біопалив. Закон визначає амбіційні обов'язкові та рекомендовані частки біопалива у виробництві традиційного палива до 2015 року. Разом з тим, положення Закону мають декларативний характер і тому не забезпечують ефективних механізмів досягнення поставлених цілей. Тому, ці цілі виявляться нереалістичними за відсутності ухвалених урядом детальніших кроків та запровадження стимулів щодо їх досягнення.

Приватизація. На початку травня Президент України підписав Закон *Про особливості приватизації вугледобувних підприємств*. Згідно із Законом Фонд державного майна України (ФДМУ) отримав дозвіл продавати всі акції, що належать державі, у статутних капіталах акціонерних товариств вугледобувної галузі. В документі встановлено тирічний мораторій на порушення справ про банкрутство вугледобувних підприємств та примусового стягнення заборгованості з цих компаній. Однак такий мораторій не стосується припинення виплат заробітної плати або інших компенсацій працівникам.

В травні ФДМУ продовжило приватизацію компаній енергетичного сектору, які залишаються основним джерелом надходжень від приватизації 2012 року. Зокрема, 45% акцій Крименерго було продано ДТЕК Холдингу. Ціна продажу була на 4,1% вище стартової (256,6 млн грн). В результаті в січні-травні надходження від приватизації склали 5,1 млрд грн. Приватизацію обленерго планується завершити до кінця літа.

Вибрані показники рахунку фінансових операцій

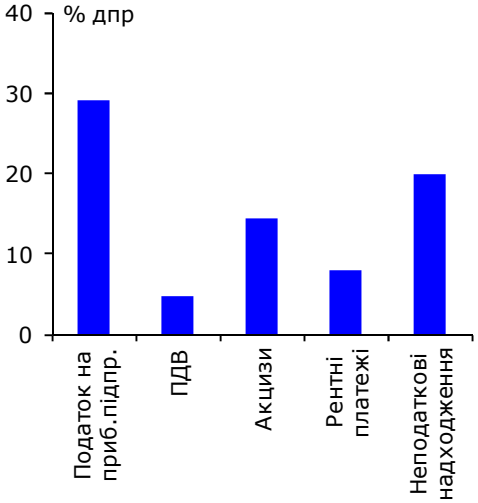
Джерело: попередні оцінки НБУ

Зовнішній сектор: Дефіцит торгівлі товарами досяг 1 млрд дол. США

Дефіцит поточного рахунку збільшився до 0,6 млрд дол. США в квітні з 0,3 млрд дол. США в березні через те, що дефіцит торгівлі товарами досяг 1,1 млрд дол. США. Експорт товарами зріс на 3,2% дпр в доларовому виразі завдяки вищому експорту продовольчих товарів та продукції машинобудування. Зростання імпорту товарів досягло 14,8% дпр в доларовому виразі. Імпорт продукції машинобудування стрімко зріс на 50,4% дпр частково через подальшу підготовку до Євро-2012. Імпорт інших товарів також зріс. Баланс поточного рахунку залишився вразливим, оскільки в квітні його підтримало як зниження закупівлі імпортного газу, так і однократний притік доходу з-за кордону. Імпорт мінеральних продуктів знизився на 3,3% дпр, тоді як чистий притік доходів становив 0,2 млрд дол. США.

Профіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій в квітні досяг 1,1 млрд дол. США. Чистий притік ПІІ був низьким у сумі 0,1 млрд дол. США, оскільки ПІІ за кордон досягли 0,5 млрд дол. США. Водночас притік боргового капіталу зріс і досяг 0,7 млрд дол. США, оскільки банки та компанії змогли забезпечити зовнішнє фінансування. Притік по «торгових кредитах» та тимчасове зменшення покупки готівкової іноземної валюти також сприяли покращенню фінансового рахунку.

Зростання доходів загального фонду Державного бюджету у січні-квітні 2012 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Фіскальна політика: Верховна Рада ухвалила Бюджетну резолюцію на 2013 рік

Бюджетна резолюція. Верховна Рада ухвалила Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік. У Документі передбачені основні макроекономічні показники на наступний рік, які можуть бути переглянуті в процесі підготовки Проекту Закону про

Державний бюджет на 2013 рік. Реальне зростання ВВП прогнозується на рівні 4,5%, що виглядає дещо оптимістичним. Зростання ІСЦ очікується на рівні 5,9% дпр в грудні. Передбачено, що дефіцит Державного бюджету буде у межах 0,8-1,0% від ВВП (у порівнянні із 1,8% від ВВП, запланованим на 2012 рік). Державний борг за оцінкою не перевищуватиме 25% від ВВП. Бюджетна резолюція залишилася досить декларативною і передбачає напрями політики лише на наступний бюджетний рік. Водночас, з огляду на намагання впровадити в Україні середньострокове бюджетне планування видатків ухвалення напрямів бюджетної політики на середньострокову перспективу було б корисним для уряду.

Виконання бюджету. У січні-квітні в зв'язку з економічним спадом зростання доходів Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) надалі уповільнилося (до 12,5% дпр). Частково зростання доходів вдалося забезпечити за рахунок жорсткого податкового адміністрування та збільшення неподаткових надходжень. Незважаючи на повідомлення Державного казначейства про перевиконання плану доходів Державного бюджету (за загальним фондом) на 1,5% від плану і те, що баланс бюджету змінився на від'ємний (дефіцит становив 4,5 млрд грн), рівень виконання плану видатків Державного бюджету залишився низьким (92,7% від плану). Подальше уповільнення економічного зростання може створити ризики для виконання плану основних бюджетних показників у 2012 році.

Соціальна політика: Скоротилось покриття житлово-комунальними субсидіями

В квітні 2012 року чисельність сімей, які отримують житлово-комунальні субсидії скоротилась на 0,8 відсоткових пунктів до 6,8% від загальної кількості сімей порівняно із квітнем 2011 року. Це, ймовірно, пояснюється нижчими темпами підвищення житлово-комунальних тарифів, аніж темпів зростання доходів населення. Як і раніше, близько 95% сімей, які отримують субсидію, проживали в міських поселеннях, оскільки значна частина сільських мешканців часто не користується іншими комунальними послугами, аніж газ та електроенергія. Зокрема вони часто не мають доступу до централізованого опалення. Традиційно сільські сім'ї брали участь в програмі готівкових субсидій на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива. Водночас ця програма майже не функціонувала в перші чотири місяці цього року.

Ринок праці: Реальна середньомісячна зарплата зросла на 15,5% дпр у квітні

Зростання середньої заробітної плати пришвидшилось до 15,5% дпр в реальному вимірі. Номінальна заробітна плата досягла 2942 грн, що було у 2,7 разів вище за прожитковий мінімум для працездатного населення. Як і раніше, зростання заробітних плат може бути пояснено підвищенням мінімальної заробітної плати. Іншим фактором можуть бути вищі продажі компаній порівняно із минулим роком. В цілому, зростання заробітної плати, найвірогідніше, сповільниться до кінця року через сповільнення економічного розвитку.

Монетарна політика: Падіння ІСЦ

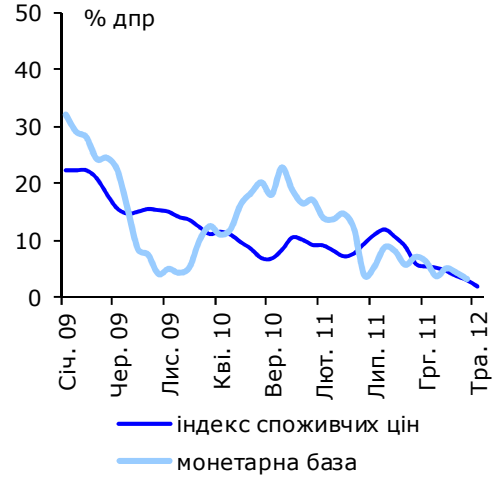
В травні ІСЦ знизився на 0,5% дпр. Це сталось вдруге в українській історії після зниження цін протягом семі місяців у 2002 році. Зниження ІСЦ пояснювалось падінням цін на продовольчі товари на 4,2% дпр. Така динаміка цін на продовольчому ринку відображає падіння світових цін на продовольчі товари (індекс продовольчих цін FAO знизився на 12,0% дпр у травні) та нижчі ціни на продукцію українського рослинництва після рекордного врожаю 2011 року. Водночас ціни виробників харчової промисловості зросли на 5,9% дпр частково через збільшення цін на м'ясо на 18,9% дпр.

Середня заробітна плата

Джерело: Держстат

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держстат, НБУ

Ціни на більшість інших компонентів ІСЦ були вищими, ніж рік тому, але переважно не більше, ніж на 5% дпр. В цілому, зростання базового ІСЦ сповільнилось до 4,2% дпр, що відображає низьку інфляційні очікування та сповільнення економіки.

В квітні зростання грошової маси сповільнилось до 10,2% дпр, тоді як грошова база зросла лише на 3,2% дпр. Швидше зростання грошової маси пояснюється нижчою часткою готівки, яка знизилась до 27,6% з 29,0% у квітні 2011 року, а також нижчим коефіцієнтом резервування. У відповідь на сповільнення економіки та повільне зростання кредитування НБУ оголосив про наміри пом'якшити монетарну політику. Зокрема він вже вирішив дозволити банкам перевести частину обов'язкових банківських резервів (близько 1,6 млрд грн) із спеціального рахунку в НБУ, де фони фактично були заморожені, на звичайний рахунок, на якому вони зможуть використовувати кошти протягом дня. Разом з тим, вимоги щодо визначенні розміру резервів не змінились і банки надалі повинні мати 90% обов'язкових резервів на початок кожного робочого дня. Отже, дії НБУ мали незначний вплив на монетарні умови.

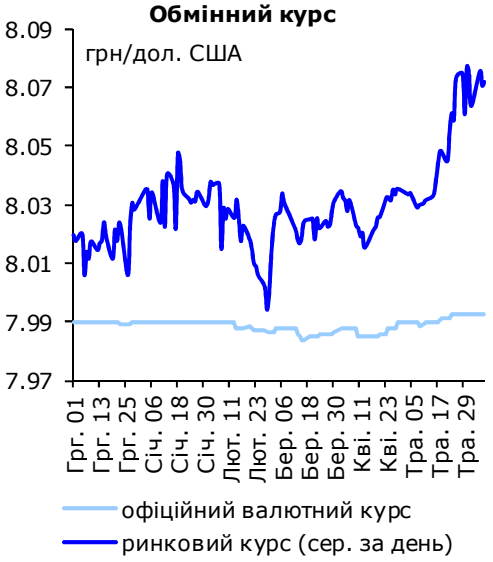
Фінансові ринки: Незначні коливання обмінного курсу

Обмінний курс. Середньоденний обмінний курс гривні до дол. США в травні девальвував з 8,04 грн за дол. США до 8,07 грн за дол. США. Хоча зміна була незначною, обмінний курс вийшов за межі вузького коридору, який дотримувався НБУ протягом останніх 12 місяців. Тоді як НБУ може дозволити обмінному курсу коливатись в межах дещо ширшого коридору, навряд чи він дозволить значну гнучкість курсу протягом наступних кількох місяців.

Державний борг. У травні уряд значно збільшив внутрішні запозичення на фоні пікових виплат з погашення й обслуговування державного боргу в наступному місяці, насамперед, пов'язаних з кредитом Російського ВТБ та попередніми випусками Єврооблігацій. Майже протягом всього місяця попит на внутрішні державні облігації, номіновані у гривні, залишався незначним. В цілому протягом місяця Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні облігації на суму 2,8 млрд грн із середньозваженою доходністю 12,6% річних. Найбільший попит мали три-, п'яти- та семирічні облігації (88,4% від загального обсягу розміщення). Крім того, розміщення внутрішніх державних облігацій, номінованих у доларах США, склало рекордні 558,7 млн дол. США. Їх середньозважена доходність залишилася на рівні 9,3% річних. При цьому 73% цих облігацій були короткостроковими. Ймовірно, кошти, залучені від розміщення цих облігацій, були використані для погашення частини кредиту ВТБ в червні 2012 року.

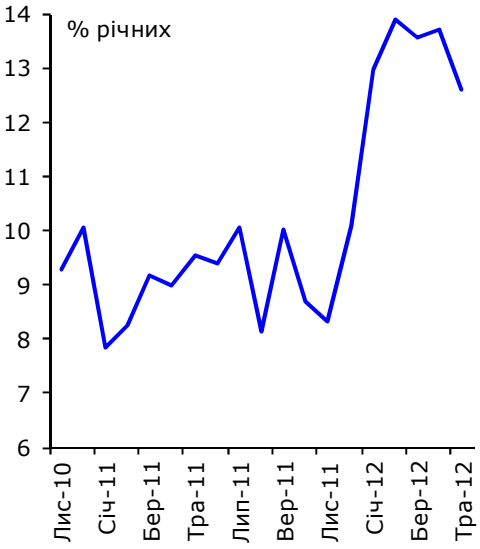
В кінці травня Міністерству фінансів вдалося укласти угоду з Російським ВТБ, відповідно до якої 6 червня цього року уряд здійснив погашення 50% кредиту (1 млрд дол. США), а також сплатив усі нараховані відсотки по кредиту, отриманому у 2010 році. Решту має бути сплачено до червня 2014 року. Згідно з офіційними заявами Міністерства фінансів другу половину кредиту буде замінено спеціальним випуском Єврооблігацій, що значно знижує потребу в рефінансуванні боргу в червні.

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		II 11	III 11	IV 11	I 12	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	13,7	17,5	0,5	10,5	13,7	16,6	16,5	17,5	0,5	0,4	0,5	1,1	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,7	8,6	7,3	0,9	8,9	8,6	8,2	7,8	7,3	2,0	2,0	0,9	0,7	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	14,5	11,4	11,1	-2,7	13,0	11,4	11,7	12,5	11,1	2,5	-0,5	-2,7	-3,0	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	15,2	14,7	14,2	15,2	15,2	14,9	14,5	14,7	13,8	14,6	14,2	14,8	...
Середня заробітна плата	грн.	2605	2727	2837	2923	2694	2737	2729	2727	3054	2722	2799	2923	2942	...
ІСЦ	% дпр	11,9	5,9	4,6	1,9	8,9	5,9	5,4	5,2	4,6	3,7	3,0	1,9	0,6	-0,5
ІВЦ	% дпр	20,0	21,3	14,2	6,5	19,9	21,3	16,3	17,3	14,2	11,8	7,5	6,5	6,9	4,3
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	39,3	26,8	21,8	5,2	31,1	26,8	23,8	21,9	21,8	14,4	10,1	5,2	4,6	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	51,0	30,9	21,9	2,5	30,8	30,9	27,0	24,4	21,9	6,6	5,9	2,5	5,6	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-5,4	-9,3	-13,8	-2,8	-8,0	-9,3	-11,1	-12,5	-13,8	-0,1	-1,9	-2,8	-4,2	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-2,9	-5,0	-9,0	-1,2	-4,0	-5,0	-6,5	-7,9	-9,0	0,4	-0,9	-1,2	-1,8	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	37,6	35,0	31,8	31,1	38,2	35,0	34,3	32,4	31,8	31,4	31,0	31,1	31,7	30,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	3,9	8,1	6,3	4,3	8,8	8,1	5,7	7,1	6,3	3,7	5,1	4,3	3,2	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	13,6	14,8	18,4	15,5	14,9	15,6	18,7	19,0	17,5	15,7	15,4	15,4	14,6	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,98	7,99	8,01	8,02	7,99	8,00	8,01	8,01	8,02	8,03	8,02	8,02	8,03	8,05
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,97	7,98	7,99	7,97	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,48	11,27	10,76	10,46	11,42	11,03	10,91	10,84	10,54	10,30	10,54	10,53	10,51	10,27

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11
ВВП	млрд. грн.	244,1	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1
Реальний ВВП	% дпр	-7,8	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	4,7	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	7,4	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-23,1	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-13,2	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,8	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	19,2	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-27,0	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-39,5	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-6,2	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,3	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,4	-2,3	-4,0
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-9,4	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,1	-3,6	-4,8	-8,8
Баланс товарів	млн. дол. США	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526
Баланс послуг	млн. дол. США	15	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967
Поточні трансферти	млн. дол. США	723	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1058	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-967	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,6	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,8	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6
Акцизні збори	% від ВВП	1,4	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	41,2	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6
Поточні видатки	% від ВВП	33,8	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1
Капітальні видатки	% від ВВП	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	3,8	5,5
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[e] -за попередніми даними НБУ

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.